

PLANÉ NEŠTOVICE

Příznaky a léčba

Plané neštovice (varicella) patří mezi vysoce infekční virové onemocnění, které postihuje především děti předškolního a školního věku.

Plané neštovice se objevují celoročně, ale větší výskyt, někdy až epidemie, přicházejí nejčastěji koncem zimy a zjara. Po prodělané infekci si tělo vytváří protilátky, které nás celoživotně chrání před další nákazou. Pouze výjimečně, u jedinců s oslabenou imunitou, může dojít k opětovné infekci, nejčastěji ve formě pásového oparu.

Původce a přenos neštovic

Plané neštovice způsobuje lidský **herpes virus – Varicella zoster**, který se šíří **kapénkovou infekcí** (vzduchem) nebo **přímým kontaktem** s nakaženým.

- doba od nakažení do prvních projevů nemoci, tzv. **inkubační doba neštovic může být 2-3 týdny**
- nemocný je infekční již 1-3 dny před nástupem charakteristické vyrážky a trvá až do vyhojení posledního puchýřku
- plané neštovice mají pro jinak zdravé děti většinou lehký průběh, komplikované mohou být pro novorozence, děti v pubertálním věku, dospělé a těhotné ženy
- existuje **očkování proti neštovicím** pro děti již od 9.měsíce života a to v kombinaci s očkováním proti spalničkám, zarděnkám a příušnicím, očkovat lze i dospělé

Jaké mají neštovice příznaky?

Charakteristickým projevem planých neštovic je **svědivá vyrážka**. 1-3 dny před výsevem vyrážky se mohou objevit **příznaky typické pro chřipku a nachlazení** – zvýšená teplota až zimnice, bolest hlavy, rýma, kašel, bolest břicha a nevolnost. V tomto období je nemocný již infekční!

Vyrážka se zpočátku projevuje jako **malé červené skvrnky**, které se během několika hodin mění v **malé puchýřky** (v průměru 3 – 6mm) naplněné nejdříve čirou tekutinou, která se postupně mění v mléčnou velmi infekční kapalinu. Puchýřky se objevují nejdříve na hlavě v oblasti obličeje, víček a ve vlasech a postupně se rozšiřují po trupu a končetinách. Jejich výsev bývá ve vlnách po 2-6 dnech.

Jaký mají plané neštovice průběh?

Puchýřky během několika dní zasychají a vytváří se na nich **stroupek**, který časem odpadne. I přesto, že vyrážka dosti svědí, snažte se stroupky neškrabat a nestrhávat, jelikož by mohlo dojít k následné sekundární bakteriální infekci. Rovněž nepříjemnou bolestivou komplikací bývají **puchýřky na sliznici** (ústa, nos, zvukovod, oko). Teprve po vyhojení posledního puchýřku můžeme považovat pacienta za neinfekčního, což může trvat 2-3 týdny.

Jak ošetřovat neštovice?

- **lokální léčba** – potírejte puchýřků např. tekutým pudrem nebo jinými prostředky dostupnými na trhu (např. **ViraSoothe chladivý gel**), které působí hojivě a tlumí svědění, doporučované jsou i masti a roztoky s antiseptickým účinkem proti možnému zanesení infekce a obklady z bylinek s přírodním antiseptickým účinkem
- **systémová léčba** – podávejte léky ze skupiny **antihistaminik** k potlačení svědění (forma tablet i kapek)
- v případě zvýšené teploty (nad 38°C) podávejte léky ze skupiny **antipyretik**
- velmi důležité je dodržovat **správnou hygienu** - čistota rukou, pravidelné sprchování vlažnou vodou bez mýdla a drhnutí, čisté volné oblečení.
- pacient by měl zůstat ve **fyzickém klidu a nepobývat na sluníčku**

Riziko v těhotenství

Pro těhotné ženy, které plané neštovice ještě neprodělaly, je **nákaza značně nebezpečná**. V těchto případech se doporučuje vždy očkování. V 1.trimestru těhotenství hrozí vysoké riziko poškození plodu virem při vývoji (poškození zraku, sluchu, mozku). Menší riziko hrozí při nákaze v 2. a 3. trimestru, kdy plod získá od matky vzniklé protilátky a u dítěte se pak projeví plané neštovice jen mírně nebo vůbec.

Zdroj:

<https://www.infekce.cz/DPVZV-IDS-20.htm>

<https://www.solen.cz/pdfs/ped/2011/03/03.pdf>

<https://www.healthline.com/health/chickenpox#diagnosis>

Převzato z <https://www.drmax.cz/clanky/plane-nesovice-priznaky-a-lecba>